

Jordens skal = jordskorpan

geologi jordskorpa berggrund berghäll mineral bergart gnejs
granit kalksten sandsten metall malm
gruva dagbrott ädelsten

Geologi handlar om hur jordklotet ser ut, både jordens inre och **jordskorpan**, som jordens ”skal” kallas. Geologerna tror, att vår jord kom till för 4,6 miljarder år sedan, alltså för 4 600 miljoner år sedan.

Jordskorpan kallas också **berggrunden**.

Berggrunden finns under marken och jordlagret.
Den kan sticka upp som **berghällar** eller höga berg.

Berggrunden innehåller många olika **bergarter**.

De kallas bergarter, just för att de kan bilda stora berg.

Bergarterna består av olika **mineral**. Vi känner till över 4 000 mineraler. De vanligaste bergarterna i Sverige är **gnejs** och **granit**. Men berggrunden kan också bestå av andra bergarter t.ex. **kalksten** och **sandsten**.

Vi människor har stor nytta av berggrunden.

Bara två exempel:

granit, gnejs och sandsten används t.ex. som byggnadsmaterial

kalksten används t.ex. när man gör cement.

De mineral, som vi använder till smycken kallas **ädelstenar**.

Det kan t.ex. vara diamanter, rubiner, safirer eller smaragder.

Visste du att en rubin är röd, en safir blå,
en smaragd grön och diamanten färglös?

Mineral, som vi bryter från gruvor, kallas **malmer**. Det finns t.ex. järnmalm, kopparmalm, zinkmalm, silvermalm, guldmalm och många fler. De flesta malmena bryts i gruvor djupt nere i marken. Malmen sprängs loss och forslas sedan upp ur gruvan.

Men det finns också **dagbrott**. Där bryter man malmen uppe vid markytan. Av de olika malmena kan vi sen framställa **metaller**, t.ex. järn, koppar, zink, silver och guld.

Kommer du ihåg orden?

1. **Geo** betyder jord och **logi** betyder "läran om". Vad studerar en geolog? _____
2. Så kallas ett tjockt skal, som finns runt vår jord _____ eller _____.
3. Berggrunden innehåller många bergarter. De består av _____
4. Ge exempel på fyra bergarter _____
5. Vad kallar vi mineral, som vi bryter från gruvor? _____
6. Vad kan vi använda olika malmer till? _____

7. Ge exempel på fyra metaller _____
8. Vad är ett dagbrott? _____
9. Vilken färg har en rubin? _____ en smaragd? _____
en safir? _____ en diamant? _____
10. Slå upp ordet gruva i en ordlista. Ordet kan ha två betydelser. Vilka?

Visste du, att alla metaller kan leda (=föra vidare) elektricitet och värme?